

Br:

19. april 2024. godine

Izveštaj

o učešću ministra vanjskih poslova dr Filipa Ivanovića na Segmentu na visokom nivou u okviru 55. zasijedanja Savjeta za ljudska prava (HRC), Ženeva, Švajcarska, 26-28. februar 2024. godine

Ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović učestvovao je na Segmentu na visokom nivou 55. zasijedanja Savjeta za ljudska prava (HRC), koji je održan u Ženevi, u periodu od 26. do 28. februara o.g.. Ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović je predvodio delegaciju Crne Gore, dok su članovi bili amb. Slavica Milačić, stalna predstavica Crne Gore pri Ujedinjenim nacijama i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi, v.d. generalnog direktora za multilateralne poslove Radovan Bogojević, i I sekretar u Misiji Crne Gore pri UN i drugim međunarodnim organizacijama Srđan Orlandić.

Tokom boravka u Ženevi, ministar Ivanović je takođe održao bilateralne sastanke sa visokim komesarom UN-a za ljudska prava Volkerom Turkom, predsjednikom HRC-a Omarom Zniberom, zamjenikom premijera i ministrom vanjskih poslova Kazahstana Muratom Nurtleuom, ministrom vanjskih poslova i iseljenika Palestine Rijadom Malkijem, zamjenikom ministra vanjskih poslova Kostarike Alehandrom Solanom, zamjenikom ministra vanjskih poslova Argentine Leopoldom Sahoresom i bivšim predsjednikom Švajcarske Alenom Bersetom. Pored toga, imao je kraće susrete sa ministrom vanjskih poslova Estonije Margusom Tsahkneom, ministarkom vanjskih poslova Nizozemska Hanke Bruins Slot i ministarkom međunarodnih odnosa i saradnje Južne Afrike Grejs Naledi Mendisom Pandor. Takođe, ministar je učestvovao na događaju povodom dvogodišnjice ruske invazije na Ukrajinu, koji je organizovan od strane stalnih misija SAD-a i Ukrajine, kao i na prijemima Estonije i Južne Afrike.

Učešće na Segmentu na visokom nivou 55. zasijedanja Savjeta za ljudska prava (HRC) - 26. do 28. februara 2024. godine

Segment otvorio generalni sekretar UN-a Antonio Gutereš, koji je istakao da aktuelni globalni konflikti podrivaju ljudska prava i međunarodno humanitarno pravo. Istakao da Savjet bezbjednosti nije spriječio eskalaciju, niti zaustavio najznačajnije prijetnje za globalni mir i bezbjednost – rusku invaziju Ukrajine i izraelske vojne operacije u Gazi nakon terorističkog napada Hamasa – što je „možda i fatalno podrilo njegov autoritet“, te ukazao da je neophodno sprovesti „ozbiljnu reformu sastava i radnih metoda“ Savjeta bezbjednosti. Referirajući na rat u Gazi, naglasio je da ništa ne može opravdati napad Hamasa i

sljedstveno „kolektivno kažnjavanje palestinskog naroda“, pozvao je na humanitarni prekid vatre i безусловno oslobađanje talaca. Pozvao države članice da se obavežu na zajednički rad ka miru i bezbjednosti koji bi bio ukorijenjen u ljudskim pravima, i ukazao na predstojeći Samit za budućnost (koji će biti održan u septembru 2024), kao i Novu agenda za mir.

Predsjednik Generalne skupštine UN-a Denis Frensis je izrazio zabrinutost činjenicom da se ljudska prava širom svijeta suočavaju sa ozbiljnim i sve većim prijetnjama, te naglasio da je humanitarna pomoć potrebna za oko 300 miliona ljudi, dok je 114 miliona izbjeglica i raseljenih lica u svijetu. Istakao da Ujedinjene nacije moraju uraditi više u pravcu postizanja humanitarnog primirja u Gazi i otvaranju koridora za humanitarnu pomoć za više od 1.5 miliona raseljenih Palestinaca, i pozvao države donatore da nastave sa kontribucijama za UNRWA, koja je „nezamjenjiva linija pomoći za Palestince.“

Visoki komesar za ljudska prava Volker Turk je kazao da Savjet započinje svoje 55. zasjedanje u vremenu „seizmičkih globalnih potresa“ i nezamislivih patnji velikog broja ljudi na Bliskom Istoku, Ukrajini, Sudanu, Mjanmaru, Haitiju i drugim dijelovima svijeta. Naglasio je da aktuelni pregovori o normiranju prevencije pandemija, sajber kriminala, plastičnog otpada i regulisanju vještačke inteligencije nisu integrisali, u dovoljnoj mjeri, obaveze u domenu ljudskih prava.

Predsjednik HRC-a Omar Zniber istakao da je neophodno da Savjet posveti pažnju pitanjima bezbjednosti hrane, klimatske krize i novih tehnologija (u prvom redu vještačka inteligencija), imajući u vidu uticaj na uživanje ljudskih prava najugroženijih grupa. Reforma Savjeta, kao centralnog aktera za promociju i zaštitu ljudskih prava, predstavlja pitanje od velikog značaja, s obizrom na obavezu da se analiza efektivnosti i efikasnosti HRC-a sprovede – na nivou Generalne skupštine – do 2026. godine.

U obraćanju Savjetu, ministar Ivanović je ukazao na povećanu nestabilnost i prevalenciju oružanih sukoba, usljed rastuće polarizacije i fraktura međunarodnog poretka. Referirajući na desetogodišnjicu nelegalne aneksije Krima i dijelova Donbasa i dvogodišnjicu neopravdane i ničim izazvane invazije Ukrajine od strane Rusije, istakao je da ruske vlasti nastavljaju da vode rat i grubo krše međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava, kao i osnovne principe međunarodnog prava, uključujući Povelju UN-a. Ponovio je da Crna Gora ostaje čvrsto solidarna sa Ukrajinom i nastaviće da je podržava sve dok njena nezavisnost, suverenitet i teritorijalni integritet ne budu u potpunosti obnovljeni. U odnosu na rat u Gazi, ministar Ivanović je istakao da je humanitarna kriza kojoj svjedočimo zastrašujuća i traži hitan i brz odgovor, te dodao da žalimo za svakim nevinim životom, naročito djece i žena. Ponovio je snažnu osudu terorističkog napada Hamasa na Izrael i pozvao na oslobađanje svih talaca, i naglasio da svaki vojni odgovor mora biti u potpunosti konzistentan sa međunarodnim humanitarnim pravom. Izrazio je podršku naporima ka uspostavljanju humanitarne pauze, koja će dovesti do održivog primirja, безусловnog oslobađanja talaca i brzog, bezbjednog i nesmetanog dostavljanja humanitarne pomoći. Naglasio je da Crna Gora ostaje snažan zagovornik multilateralizma, što predstavlja jednu od ključnih komponenti naše vanjske politike, kao i da će nastaviti da bude iskren i konstruktivan akter u HRC-u. U tom duhu je i ukazao na kandidaturu Crne Gore za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti, za period 2026-2027.

Sastanci ministra vanjskih poslova sa predstavnicima UN u Ženevi

Tokom sastanka sa predsjednikom Savjeta za ljudska prava (HRC) Omarom Zniberom - ministar Ivanović je čestitao izbor za predsjednika HRC-a, uz uvjerenje da će Savjet nastaviti da sistemski adresira i iznalazi odgovore na globalne izazove i prijetnje ljudskim pravima. Istakao je da će Crna Gora nastaviti da bude konstruktivan, principijelan i pouzdan akter u Savjetu, te time doprinijeti zajedničkim naporima u pravcu promocije i zaštite ljudskih prava. Informisao je o našim pozicijama u odnosu na rat u Ukrajini, i upoznao sagovornika sa činjenicom da u Crnoj Gori trenutno boravi najveći broj, per capita, ukrajinskih izbjeglica. Nadalje, ministar Ivanović se osvrnuo na proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji i ukazao na ostvarene rezultate. Pored toga, informisao je sagovornika o kandidaturi naše države za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti, za period 2026-2027.

Predsjednik Zniber je izrazio zahvalnost Crnoj Gori na sadržajnoj saradnji u Savjetu, te pozdravio vidljivost i konstruktivnu ulogu naše države u zajedničkim nastojanjima u kontekstu globalne promocije i zaštite ljudskih prava. Informisao je o prioritetima predsjedavanja Savjetom, čiji je fokus na izgradnji povjerenja i facilitaciji dijaloga u cilju podsticanja kros-regionalne saradnje i smanjenja polarizacije. Takođe, naglasio je da će posebna pažnja biti posvećena pitanjima bezbjednosti hrane, prava na zdravlje, te uticaja klimatskih promjena i novih tehnologija na uživanje ljudskih prava.

Na sastanku sa visokim komesarom Ujedinjenih nacija za ljudska prava Volkerom Turkom - ministar Ivanović je pozdravio odličnu saradnju koju Crna Gora ostvaruje sa Kancelarijom Visokog komesara UN-a za ljudska prava (OHCHR), te ponovio snažnu podršku Crne Gore mandatu i aktivnostima Visokog komesara. Čestitao je na uspješnoj organizaciji prošlogodišnjeg Događaja na visokom nivou povodom komemoracije 75. godišnjice od usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, te iskazao zadovoljstvo aktivnim učešćem Crne Gore i predstavljanjem nacionalnih obećanja za unapređenje ljudskih prava na dugoročnom planu. Takođe, informisao da će Crna Gora povećati iznos dobrovoljnih kontribucija za OHCHR, čime, na još jedan način, potvrđujemo našu snažnu posvećenost mandatu i djelovanju Visokog komesara.

Visoki komesar Turk je zahvalio na aktivnom učešću Crne Gore na pomenutom događaju obilježavanja 75. godišnjice od usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, naglasivši da zaključci i poruke predstavljaju značajne inpute za Pakt za budućnost, koji će biti usvojen na predstojećem Samitu budućnosti (septembar 2024). Podvukao je važnost osnaživanja dimenzije ljudskih prava u finalnom tekstu Pakta za budućnost. Pozdravio je vidljivo, proaktivno i konstruktivno djelovanje Crne Gore u HRC-u i iskazao zahvalnost na najavljenom povećanju dobrovoljnih kontribucija.

Bilateralni sastanci na marginama zasjedanja Savjeta za ljudska prava

Tokom bilateralnih sastanaka obostrano izražen interes za jačanje saradnje na svim nivoima, prenijeta spremnost za organizovanje posjeta državnika, kao i bilateralnih političkih konsultacija između ministarstava vanjskih poslova kako bi se definisale oblasti za dalje unapređenje prijateljskih odnosa, ukazano na značaj snaženja ekonomske saradnje kroz povećanje obima trgovinske razmjene i investicija, kao i u oblasti energetike, turizma, kao i kulture i obrazovanja.

Također, ministar Ivanović je predstavio kandidaturu Crne Gore za Savjet bezbjednosti za period 2026-2027. Predstavio djelovanje Crne Gore u okviru aktuelnog HRC članstva i naglasio da ćemo nastaviti da radimo principijelno u zaštiti i promociji ljudskih prava na globalnom nivou. Ukazao je na projekat Ljetnje škole za mlade diplomate „Gavro Vuković“ i pozvao da navedene zemlje delegiraju predstavnika za učešće na predstojećoj 17. Ljetnjoj školi.

Prilikom sastanka sa ministrom vanjskih poslova i iseljenika Palestine Rijadom Malikijem, ministar Ivanović je iskazao duboku zabrinutost zbog humanitarne krize u Gazi, te ponovio principijelnu poziciju Crne Gore – koja je reflektovana i kroz glasanje o relevantnim rezolucijama u Generalnoj skupštini UN-a – i naglasio važnost postizanja primirja i zaustavljanja vojnih dejstava. Također, informisao je da je Crna Gora uputila humanitarnu pomoć, te posebno podvukao neophodnost postizanja održivog političkog dogovora, na temelju modela dvije države, koji će omogućiti da obje države i njeni građani žive u miru i bezbjednosti.

Na sastanku sa bivšim predsjednikom Švajcarske i kandidatom za generalnog sekretara Savjeta Evrope Alenom Bersetom ministar Ivanović istakao da je Crna Gora posvećena saradnji sa Savjetom Evrope i njegovim mehanizmima, te da cijenimo doprinos u domenu institucionalne izgradnje i snaženja vladavine prava. U pogledu predstojećih izbora za generalnog sekretara Savjeta Evrope, ukazao je da je naša strana naročito zainteresovana za predmetni proces i prioritete koje će promovisati novi čelnik organizacije imajući u vidu da će Crna Gora predsjedavati Komitetom ministara u periodu od novembra 2026. do maja 2027. godine.

Značaj učešća na Segmentu na visokom nivou 55. zasjedanja HRC-a

Učešće ministra Ivanovića na ovogodišnjem Segmentu na visokom nivou HRC-a bilo je značajno i sa multilateralnog i bilateralnog aspekta naše vanjske politike. Reafirmisana je snažna posvećenost Crne Gore globalnoj promociji i zaštiti univerzalnih ljudskih prava, dok je dodatno podignuta naša vidljivost u posljednjoj godini aktuelnog HRC članstva i potvrđena važnost koju Crna Gora pridaje Savjetu za ljudska prava i njegovom djelovanju. U razgovorima sa UN zvaničnicima, potvrđena je i pozdravljena konstruktivna, principijelna, proaktivna i prepoznata uloga Crne Gore u Savjetu, što predstavlja još jednu potvrdu uspješnog mandata, i istovremeno ukazano na planirane i realizovane aktivnosti na planu vladavine prava i jačanje demokratskih institucija, ostvareni napredak na planu evropskih integracija. Također, ostvareni su rezultati na daljoj promociji naše kandidature za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti, za period 2026-2027. S druge strane, iskorištena je prilika za dalje osnaživanje bilateralnog političkog dijaloga, akcentovanje modela institucionalnih oblika saradnje i redovnih političkih konsultacija, te iskazivanje interesovanja za produblivanje ekonomske saradnje.